

Opracowała Ewa Materka, psycholog

Uczeń niepełnosprawny w szkole ogólnodostępnej

Budowanie systemu wsparcia oraz organizacja pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – najnowsze rozporządzenia MEN.

Nowe regulacje prawne zawarte zostały w rozporządzeniach:

- w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych
- w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz ośrodkach
- w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych
- w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz szkół publicznych
- w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych
- w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych
- w sprawie ramowego statutu publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej

Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu, szkole i placówce polega na:

- rozpoznawaniu możliwości psychofizycznych
- rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i

RAZEM W PEŁNI SPRAWNI / NUR GEMEINSAM VOLL LEISTUNGSSTARK

projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013 / das Projekt finanziert aus Mitteln des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programms der grenzübergreifenden Zusammenarbeit Sachsen - Polen 2007-2013

edukacyjnych uczniów, wynikających w szczególności ze:

- 1) szczególnych uzdolnień;
- 2) niepełnosprawności;
- 3) choroby przewlekłej;
- 4) niedostosowania społecznego;
- 5) zagrożenia niedostosowaniem społecznym;
- 6) specyficznych trudności w uczeniu się;
- 7) zaburzeń komunikacji językowej;
- 8) sytuacji kryzysowych lub traumatycznych;
- 9) niepowodzeń edukacyjnych;
- 10) zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego, kontaktami środowiskowymi;
- 11) trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą;
- 12) innych potrzeb dziecka.

• **Kto udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej?**

Pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielają, prowadzący zajęcia z uczniem, nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści, w szczególności, psychologdy, pedagogdy, logopedzi i doradcy zawodowi, **we współpracy z:**

- 1) rodzicami uczniów;
- 2) poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi;
- 3) placówkami doskonalenia nauczycieli;
- 4) innymi przedszkolami, szkołami i placówkami;
- 5) organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana z inicjatywy:

- 1) ucznia;
- 2) rodziców ucznia;
- 3) nauczyciela, wychowawcy grupy wychowawczej lub specjalisty, prowadzącego zajęcia z uczniem;
- 4) poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej;
- 5) asystenta edukacji romskiej;
- 6) pomocy nauczyciela.

Pomoc psychologiczno – pedagogiczną organizuje dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki.

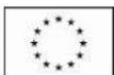
W szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest organizowana i udzielana w formie:

⇒ **uczniom**

- klas terapeutycznych (z wyjątkiem szkół specjalnych);
- zajęć rozwijających uzdolnienia;
- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych;
- zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym;
- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej;
- porad i konsultacji.

⇒ **rodzicom uczniów i nauczycielom**

RAZEM W PEŁNI SPRAWNI / NUR GEMEINSAM VOLL LEISTUNGSSTARK

projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013 / das Projekt finanziert aus Mitteln des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programms der grenzübergreifenden Zusammenarbeit Sachsen - Polen 2007-2013

- porad i konsultacji;
- warsztatów i szkoleń.

Rodzaje zajęć

1. **Zajęcia rozwijające uzdolnienia** organizuje się dla uczniów szczególnie uzdolnionych przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy. Liczba uczestników zajęć wynosi **do 5** uczniów.
 2. **Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze** organizuje się dla uczniów mających trudności w nauce, w szczególności w spełnianiu wymagań edukacyjnych określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego. Liczba uczestników zajęć wynosi **do 8** uczniów.
 3. **Zajęcia specjalistyczne:**
 - **zajęcia korekcyjno-kompensacyjne** organizuje się dla uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Liczba uczestników zajęć wynosi **do 5** uczniów.
 - **zajęcia logopedyczne** organizuje się dla uczniów z zaburzeniami mowy, które powodują zaburzenia komunikacji językowej oraz utrudniają naukę. Liczba uczestników zajęć wynosi **do 4** uczniów.
 - **zajęcia socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym** organizuje się dla uczniów z dysfunkcjami i zaburzeniami utrudniającymi funkcjonowanie społeczne. Liczba uczestników zajęć wynosi **do 10** uczniów.
 4. **Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej** organizuje się w celu wspomaganie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych, przy wykorzystaniu aktywnych metod pracy. Zajęcia te prowadzą nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych i specjaliści.
- **Zajęcia rozwijające uzdolnienia, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz zajęcia specjalistyczne** prowadzą nauczyciele i specjaliści posiadający kwalifikacje odpowiednie dla rodzaju prowadzonych zajęć.
 - Godzina zajęć dydaktyczno-wyrównawczych trwa **45 minut**, a godzina zajęć specjalistycznych trwa **60 minut**.
 - W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się prowadzenie godzin zajęć specjalistycznych **w czasie krótszym niż 60 minut**, zachowując łączny czas zajęć ustalony dla danego ucznia.

Nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści prowadzą w przedszkolu, szkole lub placówce działania pedagogiczne mające na celu:

1. **rozpoznanie zainteresowań i uzdolnień** uczniów, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych, oraz **zaplanowanie wsparcia związanego z rozwijaniem zainteresowań i uzdolnień** uczniów.
2. **rozpoznanie indywidualnych potrzeb** rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych **możliwości** psychofizycznych uczniów oraz **zaplanowanie sposobów ich zaspokojenia**, w tym w szczególności w:
 - a) **przedszkolu** – obserwację pedagogiczną zakończoną analizą i oceną gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna),

RAZEM W PEŁNI SPRAWNI / NUR GEMEINSAM VOLL LEISTUNGSSTARK

projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013 / das Projekt finanziert aus Mitteln des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programms der grenzübergreifenden Zusammenarbeit Sachsen - Polen 2007-2013

- b) **klasach I-III szkoły podstawowej** – obserwacje i testy pedagogiczne, a także stosują inne metody mające na celu rozpoznanie u uczniów ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się,
- c) **gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej** – doradztwo edukacyjno-zawodowe.

Nauczyciel, wychowawca grupy wychowawczej lub specjalista **informuje niezwłocznie dyrektora** przedszkola, szkoły lub placówki o stwierdzonej **potrzebie objęcia ucznia pomocą** psychologiczno-pedagogiczną, wynikającej z przeprowadzonych działań pedagogicznych.

Kto planuje i koordynuje udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej?

Planowanie i koordynowanie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniowi w przedszkolu, szkole i placówce jest zadaniem zespołu nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych oraz specjalistów, prowadzących zajęcia z danym uczniem, tworzących **zespół**.

- **Dyrektor wyznacza osobę lub osoby koordynujące pracę zespołu.**
- **Spotkania zespołu** zwołuje, w miarę potrzeb, osoba koordynująca pracę Zespołu.

Organizacja pracy Zespołu

Zespół tworzy dyrektor przedszkola, szkoły i placówki dla ucznia posiadającego:

- orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego,
- orzeczenie o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego,
- orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania,
- opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej (*niezwłocznie po otrzymaniu orzeczenia lub opinii*),
- wobec którego nauczyciel, wychowawca grupy wychowawczej lub specjalista stwierdził potrzebę objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, wynikającą z przeprowadzonych działań pedagogicznych (*niezwłocznie po otrzymaniu informacji*).

Kto może brać udział w posiedzeniu Zespołu?

1. **Rodzice ucznia** mogą uczestniczyć w pracach Zespołu w części dotyczącej ich dziecka;
 - o terminie posiedzenia Zespołu i możliwości uczestnictwa w jego pracach dyrektor zawiadamia rodziców ucznia,
2. **Przedstawiciel poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej** – na wniosek dyrektora;
3. **Inne osoby, w szczególności lekarze, psycholodzy, pedagodzy, logopedzi lub inni specjaliści** – na wniosek rodzica ucznia.

Osoby biorące udział w spotkaniu zespołu obowiązane są do nieujawniania spraw poruszanych podczas spotkania.

RAZEM W PEŁNI SPRAWNI / NUR GEMEINSAM VOLL LEISTUNGSSTARK

projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013 / das Projekt finanziert aus Mitteln des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programms der grenzübergreifenden Zusammenarbeit Sachsen - Polen 2007-2013

Zadania Zespołu

- 1) **ustala zakres**, w którym uczeń wymaga **pomocy psychologiczno-pedagogicznej** z uwagi na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz indywidualne możliwości psychofizyczne;
- 2) **określa zalecane formy, sposoby i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej**, z uwzględnieniem zaleceń zawartych odpowiednio w orzeczeniu lub opinii oraz indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia i indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia;
⇒ **W przypadku ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego: zalecane formy, sposoby i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej stanowią część indywidualnego programu edukacyjno – terapeutycznego opracowywanego w ramach prac zespołu;**
- 3) **planuje działania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i sposób ich realizacji** – w przypadku ucznia gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej.
- 4) podejmuje **działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach kryzysowych**;
- 5) stosownie do zalecanych form i sposobów pomocy psychologiczno-pedagogicznej, okresów jej udzielania, **określa działania wspierające wobec rodziców ucznia oraz zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi**, w tym poradniami specjalistycznymi, **placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami** działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży;
- 6) opracowuje **plan działań wspierających (PDW)**.

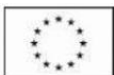
Plan Działań Wspierających (PDW) opracowuje się dla:

- **ucznia lub grupy uczniów** o jednorodnym rozpoznaniu, wobec których, ze względu na potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne, określono potrzebę objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną;
- **posiadającego opinię** poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej;
- **posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego**;
- **orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania**,
- ⇒ (w przypadku **uczniów, którzy posiadają jednocześnie orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania lub indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego PDW nie opracowuje się. Uczniowie ci mają Indywidualny Program Edukacyjno – Terapeutyczny.**

Plan Działań Wspierających (PDW) zawiera:

- a) **cele do osiągnięcia w pracy z uczniem** w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- b) **działania realizowane z uczniem** w ramach poszczególnych zalecanych form i sposobów udzielenia uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- c) **metody pracy** z uczniem,
- d) **działania wspierające wobec rodziców** ucznia,
- e) **zakres współdziałania** z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, w tym poradniami specjalistycznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

RAZEM W PEŁNI SPRAWNI / NUR GEMEINSAM VOLL LEISTUNGSSTARK

projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013 / das Projekt finanziert aus Mitteln des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programms der grenzübergreifenden Zusammenarbeit Sachsen - Polen 2007-2013

Zadania Zespołu c.d.

- **dokonyuje oceny efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej** udzielanej uczniowi, w tym efektywności prowadzonych zajęć;
 - ⇒ **dokonując oceny określa wnioski i zalecenia dotyczące dalszej pracy z uczniem, w tym zalecane formy, sposoby i okresy udzielania uczniowi dalszej pomocy psychologiczno-pedagogicznej;**
 - ⇒ **ocena efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego stanowi część wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia.**
- **zakłada i prowadzi Kartę Indywidualnych Potrzeb Ucznia.**

Dla kogo zakłada się Kartę Indywidualnych Potrzeb Ucznia?

Dla ucznia posiadającego:

- **opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej,**
- **orzeczenie o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego,**
- **orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania,**
- **dla ucznia, u którego ze względu na potrzeby rozwojowe lub edukacyjne, nauczyciel, wychowawca grupy wychowawczej lub specjalista, prowadzący zajęcia z uczniem, stwierdził potrzebę objęcia pomocą psychologiczno-pedagogiczną.**

Dla kogo nie zakłada się Karty Indywidualnych Potrzeb Ucznia?

Karty nie zakłada się uczniowi posiadającemu:

- **orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego,**
- **opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.**

Co zawiera Karta?

- 1) **imię (imiona) i nazwisko ucznia;**
- 2) **nazwę przedszkola lub szkoły oraz oznaczenie grupy lub klasy, do której uczeń uczęszcza;**
- 3) **informację dotyczącą orzeczenia lub opinii albo stwierdzonej potrzeby objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, wynikającą z przeprowadzonych przez nauczycieli i specjalistów działań pedagogicznych;**
- 4) **zakres w którym uczeń wymaga pomocy psychologiczno-pedagogicznej;**
- 5) **zalecane formy, sposoby i okresy udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej;**
- 6) **ustalone przez dyrektora formy, sposoby i okresy udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane;**
- 7) **ocenę efektywności pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniowi;**
- 8) **terminy spotkań zespołu;**
- 9) **podpisy osób biorących udział w poszczególnych spotkaniach zespołu.**

Dyrektor przedszkola lub szkoły **wpisuje do Karty** ustalone formy, sposoby i okres udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla ucznia oraz wymiar godzin, umieszcza datę i podpis.

W przypadku **ucznia** posiadającego

orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

RAZEM W PEŁNI SPRAWNI / NUR GEMEINSAM VOLL LEISTUNGSSTARK

projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013 / das Projekt finanziert aus Mitteln des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programms der grenzübergreifenden Zusammenarbeit Sachsen - Polen 2007-2013

formy, sposoby i okres udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej ustalone dla ucznia oraz wymiar godzin, **umieszcza się w Indywidualnym Programie Edukacyjno – Terapeutycznym.**

Dyrektor przedszkola, szkoły i placówki **informuje na piśmie rodziców** ucznia o **ustalonych formach, sposobach i okresie** udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz **wymiarze godzin**, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje się i udziela na zasadach określonych w niniejszym rozporządzeniu:

- **Przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych: 01.09.2011 r.**
- **Gimnazja: 01.09.2011 r.**
- **Szkoły specjalne wszystkich typów oraz oddziały specjalne: 01.09.2011 r.**
- **Placówki: 01.09.2011 r.**

- **Szkoły podstawowe: 01.09.2012 r.**
- **Szkoły ponadgimnazjalne: 01.09.2012 r.**

Wyjątek w tej regulacji:

- W przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej i w gimnazjum **zespół tworzy się przed opracowaniem arkusza organizacji na rok szkolny 2011/2012.**
- Zespół, **nie później niż do 30 kwietnia** danego roku określa zalecane formy i sposoby pomocy.
- Dyrektor, na tej podstawie **planuje organizację pomocy, w roku szkolnym 2011/2012 (w arkuszu organizacji).**
- Analogicznie, rok później, w szkole podstawowej i ponadgimnazjalnej.

Rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie

Nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z uczniem, w ramach pracy zespołu, dla każdego ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego:

- niepełnosprawnego,
 - niedostosowanego społecznie,
 - zagrożonego niedostosowaniem społecznym,
- ⇒ **opracowują indywidualny program edukacyjno – terapeutyczny (IPET),**
⇒ **dokonyją okresowej wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia oraz w miarę potrzeby modyfikują IPET.**

Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny zawiera:

- **zakres dostosowania wymagań edukacyjnych** do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia,
- **rodzaj i zakres zintegrowanych działań** nauczycieli i specjalistów, w tym w przypadku:
- **ucznia niepełnosprawnego** – zakres działań o charakterze rewalidacyjnym,
- **ucznia niedostosowanego społecznie** - zakres działań o charakterze resocjalizacyjnym,
- **ucznia zagrożonego niedostosowaniem społecznym** – zakres działań o charakterze socjoterapeutycznym;
- **formy i metody pracy z uczniem,**

RAZEM W PEŁNI SPRAWNI / NUR GEMEINSAM VOLL LEISTUNGSSTARK

projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska – Saksonia 2007-2013 / das Projekt finanziert aus Mitteln des Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programms der grenzübergreifenden Zusammenarbeit Sachsen - Polen 2007-2013

- **ustalone przez dyrektora formy, sposoby i okres udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin,**
- **zajęcia rewalidacyjne i resocjalizacyjne oraz inne zajęcia, stosownie do potrzeb;**
- **działania wspierające rodziców uczniów oraz zakres współdziałania z poradniami, placówkami doskonalenia nauczycieli oraz innymi instytucjami.**

Rozporządzenia w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie

Kształcenie specjalne organizuje się

- **dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych:**

- 1) niesłyszących;
- 2) słabo słyszących;
- 3) niewidomych;
- 4) słabo widzących;
- 5) z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją;
- 6) z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim;
- 7) z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym;
- 8) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera;
- 9) z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

- **dla dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym**

Kształcenie specjalne dla dzieci i młodzieży:

- z chorobami przewlekłymi,
- z zaburzeniami psychicznymi,
- z zaburzeniami zachowania,
- zagrożone uzależnieniem,

posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, które przed dniem wejścia w życie rozporządzenia rozpoczęły naukę w szkole lub oddziale integracyjnym, mogą kontynuować naukę w szkole lub oddziale aż do ukończenia szkoły danego typu.

